

حلیۃ اللسان

بررسی انتقادی امثال عربی «دره نادره»

دکتر میر جلیل اکرمی (استاد دانشگاه تبریز)

دکتر محمد پاشایی (استادیار دانشگاه شهید مدنی آذربایجان)

کتر مسعود دهقانی (دکتری زبان و ادبیات فارسی)

انتشارات زبان آکادمیک

سرشناسه: اکرمی، میرجلیل، ۱۳۴۹ -

عنوان و نام پدیدآور: حلیۃ اللسان: بررسی انتقادی امثال عربی «درۃ نادره» - اکرمی، میرجلیل ۱۳۳۵ و پاشایی مهترلو، محمد ۱۳۶۳ و دهقانی، مسعود ۱۳۶۵

مشخصات نشر: تبریز - انتشارات زبان آکادمیک، ۱۳۹۶ = ۲۰۱۷ م.

مشخصات ظاهری: رقمی ۲۲۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۵۲-۵۲-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: استرآبادی، محمد مهدی بن محمد نصیر - ۱۱۸۰ ق. - درۃ نادره -- نقد و تفسیر

موضوع: نثر فارسی -- قرن ۱۲ ق. -- تاریخ و نقد

موضوع: نثر فارسی -- قرن ۱۲ ق. -- تاریخ و نقد Persian prose literature -- 18th century -- History and criticism

موضوع: فارسی -- واژه‌ها و ترکیبات خارجی - عربی Persian language -- Foreign words and phrases

موضوع: ضرب‌المثل‌های عربی Proverbs, Arabic

شناسه افزوده: پاشایی، محمد، ۱۳۶۳ -

شناسه افزوده: دهقانی، مسعود، ۱۳۶۵ -

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۶ الف ۷ الف ۰۸ الف ۰۸ / PIR ۶۶۲۵

رده‌بندی دیوید

شماره کتاب: سی ملی: ۵۹ - ۴

خوان کتاب: حلیۃ اللسان: بررسی انتقادی امثال عربی «درۃ نادره»

مؤلفین: میرجلیل اکرمی، محمد پاشایی و مسعود دهقانی

ویراستار: مریم بخشی

نشر: انتشارات زبان آکادمیک

آلغ: رقمی

وبت و سال چاپ: ۱۳۹۶

تعداد جلد: ۱۰۰

تعداد صفحه: ۲۲۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۶۵۲-۵۲-۶

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

ACADEMIC

انتشارات آکادمیک

نشانی مرکز بخش: تبریز، فلکه دانشگاه، برج بلور، انتشارات زبان آکادمیک

وبسایت ۰۹۱۴۴۰۶۲۷۹۷۰۴۱۳۳۲۵۱۲۶۶ www.zabanae.com

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است. هیچ بخشی از کتاب به هیچ شکلی اعم از کپی یا اسکن در هرگونه رسانه‌ای از جمله کتاب، جزوه، لوح فشرده، سایت اینترنتی یا مجلات، بدون اجازه کتبی از مولف غیر قانونی بوده و موجب پیگرد قانونی است.»

فهرست مطالب

۵	پیش‌گفتار
۷	مقدمه
۱۵	امثال عربی دره نادره
۱۹۹	فهرست امثال
۲۱۴	منابع

پیش‌گفتار

در نادره مهم‌ترین اثر میرزا مهدی به شمار می‌رود که حاوی اطلاعات ذی‌قیمتی دربارهٔ حداثه‌های زمان افشاریه است. دره نادره دشوارترین و متکلف‌ترین متن است که به نثر مصنوع نوشته شده است. به قول شهیدی قصد مؤلف بحرب بر مشکل و متکلف بوده و تاریخ‌نویسی برای وی در درجهٔ دوم اهمیت قرار داشته است. این کتاب همانند کتاب‌های مشابهش اثری ابتداری نیست. نویسنده در تحریر این کتاب از سایر کتاب‌هایی که پیش از وی نثر فنی مصنوع نوشته شده بود از قبیل تاریخ و صاف تألیف و صاف‌الحضره متأثر گشته است. نثر میرزا مهدی بسیار سنگین، مصنوع و دشوار و در عین حال مختصر است و در آن واژه‌ها، ترکیبات و امثال عربی بسیاری به کار رفته است. این کتاب از سال ۱۳۴۱ ش تاکنون، چندین مرتبه تجدید چاپ شده است. مصحح، عبارات عربی را اعراب‌گذاری نموده و معانی واژه‌های مشکل متن را به صورت پاورقی آورده، به همین دلیل تقریباً نیمی از هر صفحه به شرح لغات و اصطلاحات و تعابیر اختصاص یافته است.

در کتاب حاضر، به بررسی انتقادی امثال عربی دره نادره پرداخته شده است. بررسی در این زمینه بیانگر این نکته است که مهدی خان استرآبادی در پرداخت دره نادره از امثال عربی زیادی استفاده نموده و آنها را به صورت دقیق و برای بیان مطلب مورد نظرش به کار برده است. اما شهیدی در تصحیح و توضیح پاره‌ای از این امثال دچار لغزش گشته و راه خطا پیموده که این موضوع اشکالات متعددی را نیز در دریافت معنی متن دره نادره پدید آورده است. نمونه‌های متعددی از این موارد نه تنها نشان دهنده این نکته است که باید امثال عربی دره نادره به شکلی بنماید و انتقادی بررسی و تبیین شوند بلکه به عنوان «مشت نمونه خروار» این موضوع را نیز پیش می‌کشد که متن این اثر نیازمند تصحیح مجدد به شکل مهمی و انتقادی است.

درخور ذکر است که کتاب حاضر در اصل به عنوان فعالیت کلاسی دوره دکتری از سوی استاد فرهیخته و فرهانی، دکتر میر جلیل اکرمی برای نویسندگان آن در نظر گرفته شد. اما با عنایت به اهمیت و گستردگی موضوع، پژوهش مذکور ادامه یافت و پس از بررسی بسیاری از کتب امثال عربی از آثار کلاسیک تا جدید، حاصل کار به شکل کتاب حاضر در اختیار ادب پژوهان قرار گرفت. به یاری خداوند سبحان تحقیقات در باب امثال عربی متون نثر فارسی به ویژه نثر موضوع ادامه دارد که نتایج کار در قالب کتاب و مقاله ارائه خواهد شد.

و من الله التوفیق